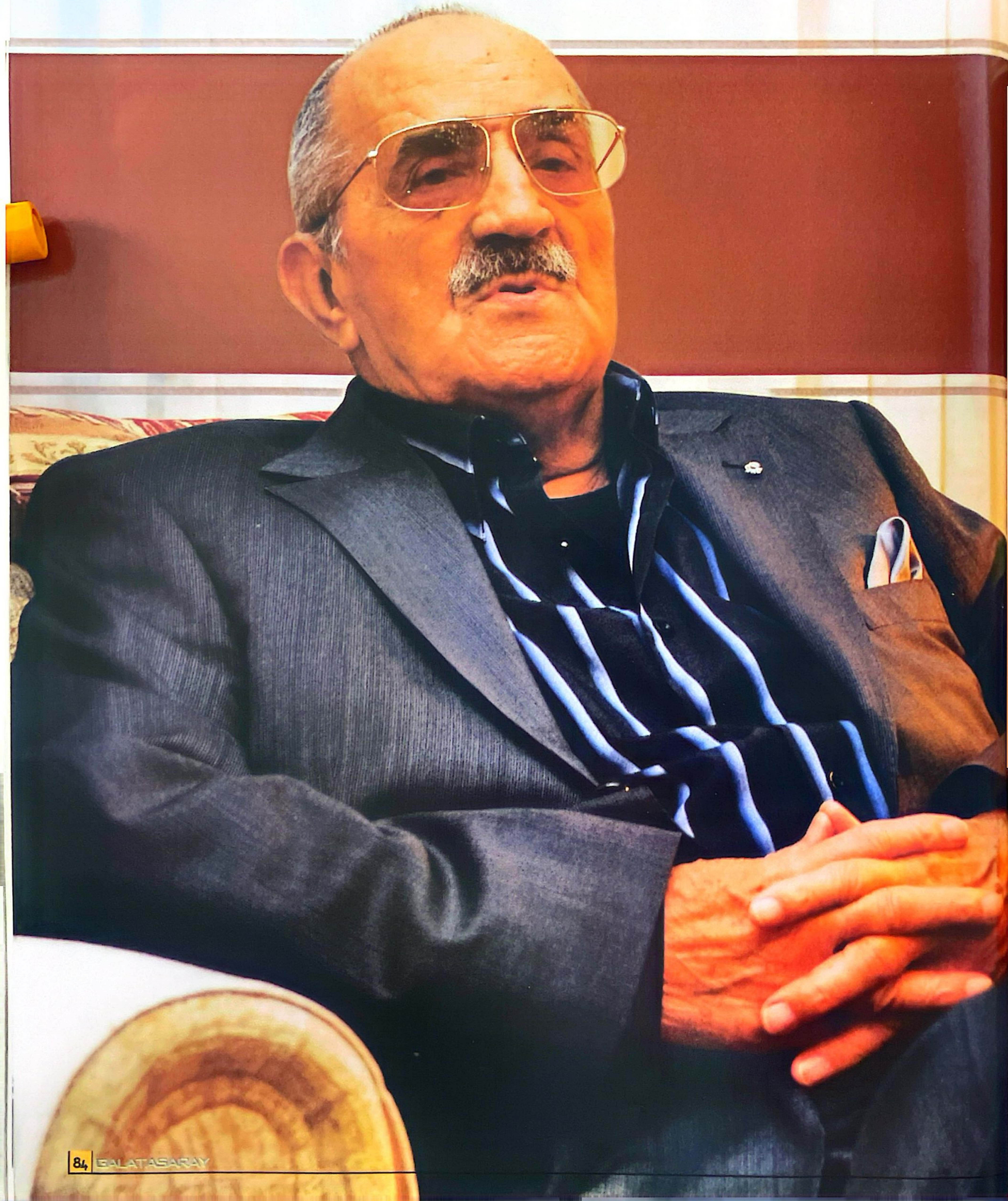

HAFIZA ŞAŞAR, O ŞAŞMAZ!

KEMÂL ONAR

Kemâl Onar... Hani Divan toplantılarında en ön sırada oturan Galatasaray'ın duayenleri vardır ya, işte onlardan biri Kemâl ağabey. 84 yaşında, Galatasaray'ın 105 yıllık tarihinin yarısından çoğunun canlı şahidi. Bugün belki de kimsenin bilmediği Galatasaray Bebek Lokali'nin, Galatasaray Adası'nın, Kalamış'ta hâlâ canlılığını sürdüren su sporlarının revaçta olduğu günlerin kurucularından, canlı şahitlerinden. Türk spor kulüplerine, Maliye Bakanlığı tebliğlerine göre muhasebeyi ve bilgisayarı ilk sokan yönetici... Galatasaray'ın "bir kuruş"unun hesabını sormakta hiç tereddüt etmediği için, yasaları, tüzükleri bir yargı mensubundan bile daha iyi bildiği için, her konuda aklına, fikirlerine danışılan bir Galatasaraylı...

2 katlı evinin üst katındaki çalışma odasında tamamen Galatasaray'dan oluşan bir dünya kurmuş kendisine. Dosyalar, belgeler, fotoğraflar, gazete kupürleri... Yıllardır özenle biriktiriyor Kemâl Onar, hiç bıkmadan, üşenmeden, yarıda bırakmadan... Yazıyor Kemâl Onar, ara vermeksizin yazıyor. 1991 yılında kayıtlarını bilgisayara da geçirmiş. Artık son model, çok hızlı bir bilgisayarın başında çalışıyor. "Daha iyi görebilmek için ekranı biraz büyüttüm ama artık tamamen öğrendim. CD'ye yazabiliyorum, resim tarayıp Word'de metin içine gömebiliyorum." diyor gülerek... 13.000 sayfa, dile kolay! Galatasaray'ın tarihinin bilinmeyen, kıyıda köşede kalmış birçok ayrıntısı bu sayfaların içerisinde... Kendi anılarını da bu tarihin içerisine sarıp sarmalamıştı Kemâl Onar. Ve nihayet kendisine yapılan önerileri kabul etti, anıları ile tutanakları, kayıtları birbirinden ayırdı. Anıları derken, sakın sadece bir anı çalışması olarak almayın. Resimlerle, eski belgelerle süslü bir Galatasaray tarihi bir yandan da... O renkli üslubu ile olayları, gölgede kalmış ayrıntıları tek tek çıkarıyor ortaya... Sponsoru büyük torunu Gamze olacakmış, bunu da gururla söylüyor. (Zaten her iki torunu da onun sevgilileri.) Kitap 1 yıldan fazla süren hazırlık çalışmaları sonunda tamamlandı ve önümüzdeki ay, bir aksilik olmadığı takdirde, yayınlanacak.

Biz de Kemâl ağabeyin Bebek'teki evine konuk olduk. Mayıs ayı sonunda yaklaşan tüzük kongresini de bahane ederek, kitabını, eski seçimleri, eski başkanlarımızı, kısaca Galatasaray'ı konuştuk. İlgiyle okuyacağınızdan eminiz...

KEMÂL AĞABEY, ŞİMDİ SİZİN YENİ KİTABINIZ ÖNÜMÜZDEKİ AY ÇIKACAK. YAKLAŞIK 1300 SAYFA OLACAK. SİZİN DAHA ÖNCEDEN HAZIRLADIĞINIZ, YAKLAŞIK 15 BİN SAYFALIK BİR GALATASARAY BELGESELİ ÇALIŞMANIZ VARDI. BU KİTAP ONUN İÇİNDEN ÇIKAN BİR BÖLÜM MÜ?

Evet, kitap o çalışmanın içinden çıktı. Evvela, yazdım yazdım. Sonra da bunun nasıl kitap olacağını düşündüm. Bana 20-30 ciltlik bir kitap olacağını söylediler. Bu çalışmadan herhangi bir kazanç ya da gelir düşünmediğim için, 20-30 cildi bastıramam dedim kendi kendime. Sonra bu çalışmayı kısaltmayı düşündüm. Bunun içinde, Genel Kurul tutanakları var, Kulüp Divanı tutanakları var. Bunları ayrı ayrı kitaplar hâlinde hazırladım. Kulüp Divanı tutanaklarını kulübe teklif ettim. Genel Kurul tutanaklarını da teklif ederim. Onlar bastırıp, isterlerse satarlar, isterlerse dağıtırlar...

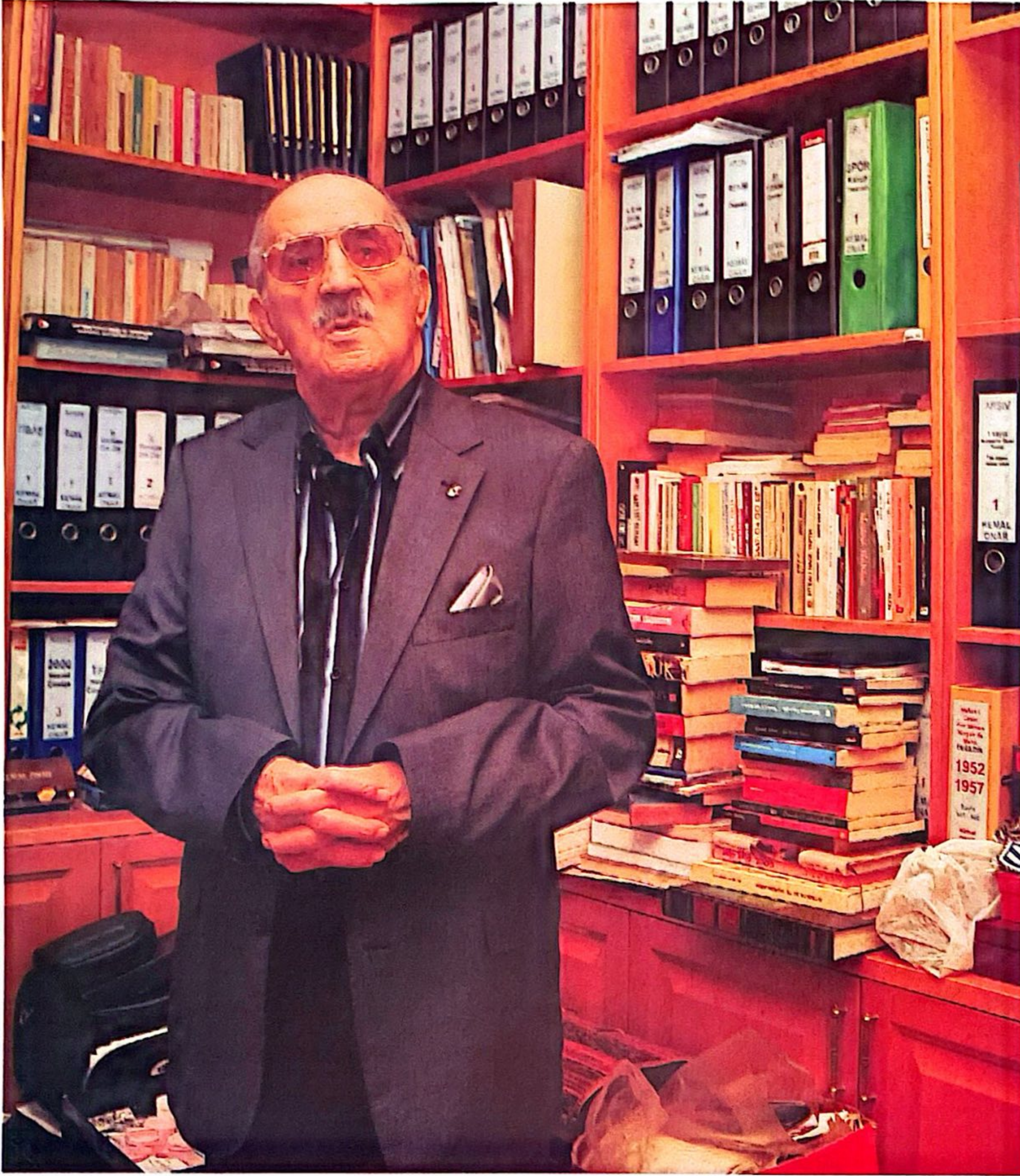
EVET, KULÜP DİVANI TUTANAKLARI KİTAPLAR HÂLİNDE BASIMA HAZIRLANIYOR...

Bu tutanaklar çok önemli bir belgesel, çünkü kulübün nereden nereye geldiğini gösteriyor. Divan tutanakları basılma aşamasında. O basıldıktan sonra, hazır olan Genel Kurul tutanaklarının basılmasını teklif ederim. Bu da gelecek kuşakların Galatasaray'ı öğrenmeleri açısından çok önemli.

Bunun dışında, "**Hatırladıklarım**" diye bir bölümü çıkardım. İçinde yaşadığım olayları konu alıyor bu bölüm. Genel Kurullarda ve Kulüp Divanı toplantılarında yaptığım konuşmaları, basındaki konularla ilgili yazışmaları aldım. Sanki çok azalttım zannettim. Fakat o da 1300 sayfa civarında tuttu.

ZANNEDİYORUM Kİ BU GALATASARAY'IN RESİMLİ TARİH GALERİSİ. ÇÜNKÜ BAŞKA YERDE

Fotoğraflar: Serdar Çekül

sekreterden çok daha fazla yetkiyle göreve getirdi: **Ali Uras, Ali Tanrıyar ve Alp Yalman.** Bir de benim kıdemim var. Geçmişte yönetime seçildiğim dönemlerden ikinci başkanlığım var, muhasip üyeliğim, veznedarlığım var tabii. O zaman da Yönetim Kurulunda hiç kimse "bunu yap, bunu et" diye patronluk yapmaya kalkmazdı. Adnan Polat'ın da yönetime ilk girdiği senelerde böyleydi işleyiş. Alp Yalman'ın başkanlığında, ilk toplantıda görev bölüşümü yapılırken, Alp Yalman "Kemâl Ağabey genel sekreter olacak, onun dışında hiç kimse para işlerine karışmayacak." dedi.

SİZİN GALATASARAY'IN TEK BİR KURUŞUNUN BİLE PEŞİNDEN YILMADAN GİTTİĞİNİZİ, HATTA BUNUN YÜZÜNDEN KALP KIRDIĞINIZI DA SÖYLERLER...

Öyle olması gerekmez mi? Ben onay vermeden hiçbir ödeme yapılmazdı. Bu yüzden de bazı kimseler beni sevmezlerdi. Sonra benden habersiz imzalar atıldığını gördüm. Bunu kitaba da yazdım. Örneğin Basketbolcu Hakan Yörük ve Lütfi Arıboğan bir gün ellerinde senetlerle karşıma çıktılar, "Efendim, senetlerimizi öder misiniz?" dediler. Bir baktım, senetlerin altında Alp Yalman ile muhasip üyenin imzası var. "Gidin kim imzaladıysa onlar ödesin." dedim. Ondan sonraki ilk toplantıda da olayı anlatarak, genel sekreterliği bırakıp muhasip üyeliğe geçtim ki kimsenin imzası geçerli olmasın! O zaman şirketler falan yoktu. Galatasaray'ın hesapları, tüm Galatasaray'ın hesaplarıydı. Şimdi şirketlere geçildikten sonra, öyle zannediyorum ki Galatasaray'ın hesapları kulüp olarak yüzde 20'lerde falan. Diğerleri şirketlerde.

BULUNMAYAN FOTOĞRAFLARLA DA DESTEKLEMİŞSİNİZ. HEM FOTOĞRAF ANLAMINDA ÖNEMLİ BİR ESER, HEM DE BİLİNMEYEN GALATASARAY'I ANLATTIĞINIZ ÖNEMLİ BİR BELGE. BU ANLAMIYLA DA GALATASARAY TARİHİNE PROJEKTÖR TUTUYOR...

Bence de öyle. Yani bu eserdeki yorumlarıma, başkaları "Öyle değil de böyle yorumlanabilir." diyebilir, ama onun dışında hiç kimse hiçbir şey inkâr edemez. Çünkü hepsi belgeli. Ya bir mektup var, ya bir fotoğraf var, ya da bir gazetenin manşeti var. Bu birikimi 1934 yılından bu yana biriktirdiğim belgelerden toparlayarak geldim.

BUGÜNDEN BU ÇALIŞMAYA BAKTIĞINIZDA, ORTAYA ÇIKAN ESERİN GALATASARAY TARİHİNİ NASIL ETKİLEYECEĞİNİ DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

Galatasaray'ın tarihini hiçbir şey etkilemez, etkileyemez. Ancak bilgi sahibi olunur. Bu çok önemli bir nokta. Fanatik kelimesini herkes ne manada kullanıyor, bilmiyorum. Ama Galatasaray Spor Kulübü'nün iç yüzünü, devamlı olarak yönetimini, kendini fanatik sayan Galatasaraylılar ne kadar biliyor? Aslında birçok Galatasaraylı, kulübün yönetimi ile ilgili çok şey bilmeli ki Galatasaray Kulübü daha düzlüğe çıksın. Kimse bu konuları bilmiyor. Büyük çoğunluk spordaki başarılarla ilgileniyor. O da güzel, sporda başarı elbette bir spor kulübü için amaç. Bu işler nasıl dönüyor, kim bu işten puan kazanıyor, kim bu unvanlar dolayısıyla başka şey kazanıyor, Galatasaray'ın tepelerine gelmek kimlere neler getiriyor; bunları da bilmek lazım. Bunlar kitapta açıkça yazılmamış olsa bile okuyan ve değerlendirme yeteneğine sahip olan kişiler okuduklarından pek çok anlam çıkaracaklardır.

SİZİN YÖNETİMDE BULUNDUĞUNUZ DÖNEMLE ŞU ANKİ DÖNEMDE GALATASARAY YAPI OLARAK AYNI MI KALDI, YOKSA BİR DEĞİŞİM YAŞANIYOR MU?

Şuradan bakmak lazım. Eskiden kulüpte bu kadar personel yoktu, şimdi adeta bütün işler profesyonelce yapılıyor. Bunun ismine de kurumlaşma deniyor. Ben kulüpte iki türlü çalıştım. Beni Galatasaraylılar genelde seçmediler, listelerden ismimi hep sildiler. Galatasaraylılar derken, belirli insanları kastediyorum. Ama buna rağmen, Galatasaray'ın üç tane saygıdeğer Başkanı, beni tam yetkiyle, yani bugünkü genel

KEMÂL AĞABEY, PEKİ KİTABIN KALAN KISMI NE DURUMDA?

Kitaptan Genel Kurul tutanaklarının, Kulüp Divanı tutanaklarının, doğrudan içinde bulunduğum olaylarla ilgili "Hatırladıklarım"ın kopyalarını aldım ve bunlar ayrı ayrı kitaplar oluyorlar. Ancak kalan bir bölüm var, belgesel niteliğinde...

Örneğin, bugün aramızdan kim **Adnan Menderes**'in Türk Spor Kurumu Müdürü olduğunu bilir? İşte onun gibi şeyler. Kuruluştan itibaren kulübümüzün merkezler ve lokalleri, müzesi ve bunlar gibi şeyler.

Bunları da ayrıca sana vereyim, isterseniz bu röportajda kullanırsınız.

Ayrıca en gurur duyduklarımdan bir tanesi de, 1926'lı yıllarda çekilen Galatasaraylı bayan kürekçilerin fotoğrafı. O zamanda bile hepsi kısa şortlar ve kolsuz gömleklerle. 1970 ve 1980'lerde 19 Mayıslarda gençler şalvarlı çıkıyorlardı. Bunlar çok ilginç. Bunları nasıl bir vesile yaratıp

da basılı hale dökeriz, orasını bilmiyorum. Bunların yayınlanmasında yarar var. Yani Galatasaraylıyım diyenlerin, bu camianın nereden nereye geldiğini bilmesinde yarar var.

PEKİ, ŞU ANDA YAYINA HAZIRLANAN DİVAN TUTANAKLARINI NASIL DERLEYİP TOPARLADINIZ, BİRAZ ANLATIR MISINIZ?

Eski kararlar el yazısıyla yazılıyormuş Divanda. Onları zamanında kulüpten istedim. Bana hepsinin fotokopilerini verdiler. Ben de o belgeleri on parmak yazan birisine ücretini ödeyerek yazdırdım. Tabii o genç birisi olduğu için, birtakım Arapça kelimelerin manalarını bilmediğinden, olduğu gibi yazdı. Sonra ben hepsini o manalara gelecek şekilde düzelttim. 5-6 cilt tutacak bir kitap oluştu.

ARDINDAN DA GENEL KURUL TUTANAKLARI GELECEK...

Önceden Genel Kurullarda, üyelerin büyük bölümü Genel Kurula iştirak ederdi. Şimdi ise, Galatasaray'ın normal Genel Kuruluna katılan üye sayısı, toplam üye sayısının onda biri bile değil. Bu katılımcıların da çoğu başlangıç kısmında var, sunuş falan uzadığında onların da yüzde 70'i yok. Dışarıda büfedeler...

Bir kulüp nereden nereye geldiğini bilmeli ve teamüllerden sıyrılıp değişime ayak uydurmalı. 1998'de Divan Başkanı olan Duygun Yarsuvat 1-2 toplantı sonrası önce Divan tutanaklarını, sonra da Genel Kurul tutanaklarını teybe kaydettirip oradan çözdürdüğü için gerçek anlamda bir bilgi deposu oluştu. Daha eskiler biraz daha hazin. Çünkü sadece konuşanların isimleri Ali, Veli, Hasan, Hüseyin konuştu diye kayıtlara geçilmiş. Hâlbuki konuşanın adı değil, konuştukları önemli idi. Ben kendi konuşmalarımı da daha önceden hep hazırladığım için bu tutanaklara ekledim.

84 YAŞINDASINIZ VE HER GÜN BİLGİSAYAR BAŞINDA ÇALIŞIYORSUNUZ...

İhtiyarlamamak için, diyalize gitmediğim günlerde çalışıyorum. Bazen kaptırırsam günde 7 saat kadar çalışıyorum. Şu anda da Galatasaray için yeni bir belgesel daha hazırlama düşüncem var. Tabii ömrüm vefa ederse...

BUGÜN BİLE HÂLÂ PEK ÇOK KONUDA SİZİN FİKRİNİZ SORULUYOR. ŞU AN TÜZÜKLE UĞRAŞIYORSUNUZ MESELA...

Tabii soran olunca bildiklerimi söylüyorum. Eve kadar zahmet edip gelen olursa doğrudan konu ile ilgili belgelerin fotokopilerini veriyorum ya da e-mail atıyorum.

2003 ve 2007 tarihlerinde Kulüp Divanınca kurulan iki Tüzük Komisyonunun da raportörü benim. Komisyonlar elde malzeme olmazsa neyi tartışacaklar?

Bu vesile ile söyleyeyim, bundan 30 sene önce hazırlanan tüzüğün yazarlarından biri benim. Yani komisyondan ve Genel Kuruldan geçtikten sonra, maddeler hâlinde hazırlanışı, rahmetli Profesör Dr. Edip Çelik'le ikimizin çalışması. Zaten böyle çalışmalarda, Genel Kurullarda laflar biter, işin yazıya dökülmesi kalır. Yazıya dökülmesi anında da kimse kalmaz. Ben geçmişte, bankadaki aktif dönemim sırasında sendikacılık da yaptığım için, o süreçlerdeki toplu iş sözleşmesi önerilerini hazırlarken, maddeleştirme tekniğine vakıf oldum. Yani herhangi bir konu bana söylendiğinde, kaç madde hâlinde istendiğini sorar ve yazarım.

Tüzük yapabilmek için önce Medeni Kanun'u, Medeni Kanun'a göre çıkartılmış yönetmelikleri, sonra Dernekler Kanunu'nu ve Dernekler Kanunu'na göre İçişleri Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından çıkartılmış yönetmelikleri ve tebliğleri okumak gerek. Bu da çok kolay bir şey. Bilgisayarda Google diye bir şey var, aç oradan oku. Hukukçu olmak şart değil. Konunun içinde olan kişilerin o topluluğun nelere ihtiyacı olduğunu ortaya koyması gerekiyor.

> "İhtiyarlamamak için, diyalize gitmediğim günlerde çalışıyorum. Bazen kaptırırsam günde 7 saat kadar çalışıyorum."

BU ÖZELLİĞİNİZDEN ÖTÜRÜ DE DÜŞÜNCELERİNİZ ÇOK ÖNEMSENİYOR...

Büyük Atatürk zamanında, ben ikinci sınıftayken 1934 yılında Latin alfabesi ile eğitime geçildi. Okumaya geçiyoruz, kitabın ismi Okuma Kitabı. Ama bizim millet o tarihten bu yana "**Okuma** Kitabı"nı, herhâlde "kitabı okuma" diye algılamış. Bu yüzden, Türk milleti de okumaz, Galatasaraylılar da okumaz. Hâlbuki okusalar... Düşün, Genel Kurula 200 kişi gelir, 8-10 kişi ancak konuşur. Sonra da birisi konuşma süresinin kısıtlanması için bir önerge verir. Peki, insan anlatacağını 3 dakikada nasıl anlatsın? Zaten anlamsız bir şey söyleniyorsa, dirayetli bir Genel Kurul Başkanı onun sözünü keser. Tabii böyle anlamsız konuşmalar yapan her zaman vardır. Ama son zamanlarda Divan Başkanı bu konuya bayağı düzen getirdi. Şimdi Divan toplantıları çok daha kaliteli oluyor.

Yazı: Mehmet Şenol

